

INVENTOIDUT SUOKOHTTEET POHJOIS-POHJANMAALLA 2011 RAPORTIT

Elina Palojärvi

Vaarnikkasuo, Utajärvi, 7195000 : 3488000 (6.7.2011)

Luonnontilaisuudeltaan hyväksi (4/5) arvioitu Vaarnikkasuo sijaitsee Sanginjärven itäreunalla Utajärven kuntakeskuksesta reilut 17 km koilliseen. Suon etelärajana kulkee Sanginjärveen laskeva Itäoja. Ainoat suon hydrologiaa häiritsevät tekijät ovat Sanginjärven ja Vaarnikkasuon yhteyden katkaiseva Utajärvi-Juorkuna – välinen tie ja sen tuntumassa olevat pellot alueen länsi-luoteisreunalla sekä kaakkoislaidalla oleva ojitusalue ja yksittäinen umpeutunut oja. Vaarnikkasuon läpi kulkee viistosti kaakosta koilliseen leveähkö luhtainen vyöhyke, jonka molempiin päihin ojat sijoittuvat. Tällaisen minerotrofisen suon vedenpinnan lasku vaikuttaa koivun ja männyn taimien sekä mättäisyyden esiintymiseen melko pitkälläkin ojien välittömästä läheisyydestä. Muualla alue rajoittuu ojittamattomiin kankaanreunoihin ja etelässä Itäojaan. Itäojan eteläpuolella sijaitsee Itäsuon turvetuotantoalue, jolla ei ole välitöntä vaikutusta tarkastelualueeseen. Inventointialueeseen kytkeytyy luontevasti Vaarnikkasuon Hirsikankaan koillispuolella avautuvat laajat luonnontilaiset suoalueet Toppisensuo ja Kortesusuo.

Vaarnikkasuo edustaa harvinaiseksi käynnyttä välipintaista keskiboreaalista aapasuota, jolle on luonteenomaista kuivahkon välipinnan vallitsevuus. Tarkastelualueen pohjoisosa on karujen ja äärikarujen lyhytkortisten rämekuvioiden kirjavoima. Alueen läpi laskee Vaarnikkaoja rahkasammalten peittämänä juottina suoraan kohti etelää päätyen tupasvillakorven ympäröimään syvennykseen. Ojan suulla olevat korkeat karhunsammalmättäät ovat petollisen hyllyviä. Sivakkamaan luoteisreunalla on harmaan kelokon värittämää tupasvillarämettä. Vaarnikkasuon keskiosia hallitsevat laajahkot karut lyhytkorsirämeet ja edellä mainittu luhtanevainen suursarainen juotti. Juotin keskellä olevilla puustoisilla osilla esiintyy luhtaista nevakorpea, sarakorpea ja pienialaisesti ruoho- ja heinäkorpeakin. Juotin länsipuolella on hyvin matalia hieskoivua kasvavia jänteitä. Länнемmäksi pelto-ojituksia lähestyttäessä suursaroja ja raatetta kasvavaa kenttäkerrosta varjostaa tihenevä koivu- ja mäntypuusto, jossa kituliasta kuusta esiintyy harvakseen. Liikutaan sarakorven ja –rämeen rajamailla. Paikoin kenttäkerroksessa esiintyy runsaasti varpuja, kuten vaiveroa.

Vaarnikkasuon eteläosaa hallitsee laaja-alainen karu suursaraneva, joka Iso Kumpusaaren ympärillä muuttuu tupasvilla- ja sarakorpeiksi. Itäojan rantaa puolestaan reunustaa kapea korpikasvillisuusvyöhyke. Etelärajan keskivaiheilla korpi muuttuu taas nevakorveksi, jota elävöittävät runsaan ruskean lupon ja naavan peittämät kuuset. Kaakkoisnurkassa on pääosin kuivahtanutta saranevaa sekä sara- ja nevakorpea.

Suon kasvillisuustyypeistä kolme lukeutuu valtakunnallisesti uhanalaisiin ja kahdeksan alueellisesti uhanalaisiin suotyyppeihin. Uhanalaisia kasvilajeja ei alueella havaittu. Vaarnikkasuon luoteisreunalta on tehty vuonna 1967 lettorikkohavainto, mutta vuonna 2006 tehdyssä tarkastuksessa lajia ei enää löytynyt. Tämän vuoksi esiintymäalue jätettiin kesän 2011 inventointikäynnillä tarkastamatta. Vanha lettorikkohavainto ja nykyinen keskiravinteisuuden yltävä koivujänteinen kasvillisuus alueen länsiosassa viitannee alueella joskus ennen esiintyneeseen runsaravinteiseen koivulettomaiseen kasvillisuuteen. Alueen lintulajihavainnoista mainittakoon silmälläpidettävä riekkopari poikasineen. Poikasistaan huolehtiva hiiripöllökin uskalsi tulla näköetäisyydelle.

Vaarnikkasuon sijainti Sanginkylän kupeessa yleisen tien laidalla on helposti saavutettava kohde niin marjastajille, metsästäjille kuin retkeilijöillekin. Asutuksen ja maantien läheisyydessä luonnontilaisella suolla on myös maisemallinen merkitys. Suoalue tarjoaa eittämättä hyviä mahdollisuuksia Sanginjärven rannalla harjoitettavalle matkailutoiminnalle. Vaarnikkasuon pohjoisosan läpi kulkee myös moottorikelkkareitti.